

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาถึง
บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้
แก่นักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 รวม 7 จังหวัด จำนวน 20,361 คน รายละเอียด
เกี่ยวกับจำนวนประชากรแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร จำแนกตามจังหวัดในเขตการศึกษา 6

จังหวัด	อำเภอ	ครู
ชัยนาท	6	2,488
พระนครศรีอยุธยา	16	4,225
ลพบุรี	6	4,225
สระบุรี	11	3,019
สิงห์บุรี	6	1,950
อ่างทอง	7	2,105
อุทัยธานี	7	2,349
รวม	61	20,361

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในเขตการศึกษา 6 ปีการศึกษา 2528 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของโรเบิร์ต วี เครซี และ เดย์ เล่ ดับเบิลยู มอร์แกน¹ (Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan) โดยมีความเชื่อมั่น (Level of Confidence) ที่ร้อยละ 95 เมื่อเทียบจากตารางดังกล่าว แล้ว ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย จำนวน 378 คน และได้ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ดังนี้

- 1) ใช้กลุ่มตัวอย่างในทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 6 รวม 7 จังหวัด คือ จังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และอุทัยธานี
- 2) สุ่มตัวอย่างอำเภอมา 15 อำเภอ จากทั้งหมด 61 อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 25
- 3) จากอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้สุ่มตัวอย่างครู โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มเทียบเป็นสัดส่วนกับจำนวนครูทั้งหมดของแต่ละจังหวัด ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 378 คน รายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 2

¹Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan, Educational And Psychological Measurment, (1970, 30) pp. 607-610.

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดที่ทำการศึกษา

จังหวัด	อำเภอ	ครู
ชัยนาท	2	46
พระนครศรีอยุธยา	3	78
ลพบุรี	2	78
สระบุรี	2	55
สิงห์บุรี	2	36
อ่างทอง	2	40
อุทัยธานี	2	45
รวม	15	378

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูโรงเรียนประถมศึกษา ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบ เลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่ักเรียนประถมศึกษา 3 ด้าน คือ

1) ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

2) ด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร

3) ด้านการจัดกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่ักเรียนประถมศึกษา ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open ended)

2. การสร้างเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ นโยบาย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย 2 ท่าน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามหลักวิชาและตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านคือ

- 1) ดร.กมล สุทธิประเสริฐ รองอธิบดีกรมวิชาการ
- 2) ดร.กมล ภูประเสริฐ ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- 3) ดร.สนิท ยี่รงค์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดแพร่

คณะกรรมการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน

- 4) อาจารย์ศิริกาญจน์ ทองอินทร์ นักวิชาการ กองวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (หัวหน้าโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา)

หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน ได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงใหม่ นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 20 คน เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง ได้ค่าความเที่ยง 0,93

แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง ได้ค่าความเที่ยง 0,96

หลังจากนั้น จึงนำแบบทดสอบฉบับนี้มา เป็นฉบับจริง ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 11 ข้อ

ตอนที่ 2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนประถมศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน รวม 40 ข้อ

ตอนที่ 3 มีปัญหาและแนวทางในการเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนประถมศึกษา รวม 22 ข้อ

(ดูแบบสอบถามในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลกลับ โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถาม ไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ อำเภอทุกอำเภอ
2. แจกแบบสอบถามแก่ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และส่งทางไปรษณีย์อีกส่วนหนึ่ง พร้อมทั้งขอนัดวันเวลาในการรับแบบสอบถามคืน
3. รับแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยไปรับด้วยตนเอง และรับทางไปรษณีย์

แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 387 ฉบับ ได้รับคืน 387 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลที่แสดงสถานภาพผู้ตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทของครูในการเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียน และชุมชน ตามลำดับขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 การกำหนดค่าคะแนนของแต่ละข้อ โดยแบ่งออกเป็นระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ต ดังนี้

บทบาทที่ปฏิบัติจริง

ปฏิบัติมากที่สุด	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 5
ปฏิบัติมาก	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 4
ปฏิบัติปานกลาง	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 3
ปฏิบัติน้อย	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 2
ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือ ไม่มีการปฏิบัติ	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 1

บทบาทที่คาดหวัง

ควรปฏิบัติมากที่สุด	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 5
ควรปฏิบัติมาก	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 4
ควรปฏิบัติปานกลาง	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 3
ควรปฏิบัติน้อย	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 2
ควรปฏิบัติน้อยที่สุด หรือ ไม่ควรปฏิบัติ	กำหนดน้ำหนักคะแนน เท่ากับ 1

การแปลความหมายของคะแนนคิดตามเกณฑ์ของ จอห์น ดับเบิลยู เบสต์¹

(John W. Best) ดังนี้

4.50-5.00	ความหมาย	มีการปฏิบัติมากที่สุดหรือควรปฏิบัติมากที่สุด
3.50-4.49	ความหมาย	มีการปฏิบัติมาก หรือ ควรปฏิบัติมาก
2.50-3.49	ความหมาย	มีการปฏิบัติปานกลาง หรือ ควรปฏิบัติปานกลาง
1.50-2.49	ความหมาย	มีการปฏิบัติน้อย หรือ ควรปฏิบัติน้อย
1.00-1.49	ความหมาย	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด, ไม่มีการปฏิบัติ หรือควรปฏิบัติน้อยที่สุด ไม่ควรปฏิบัติ

¹ John W. Best, Research in Education (New Jersey : Englewood Clifts : Prentice-Hall, 1970), pp. 174-175

2.2 นำคะแนนของแต่ละข้อคำถามมาหาค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่คาดหวังของครูในการเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนประถมศึกษา ทดสอบโดยใช้ค่าที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนตัวประกอบเดียว (One-Way ANOVA) และตามด้วยการทดสอบตัวแปรพหุคูณโดยใช้วิธีของ Newman Keuls Method เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แล้วจึงนำเสนอในรูปตารางและบทความ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการปฏิบัติงานของครูตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ตรวจสอบให้คะแนนแต่ละข้อคำถามที่เป็นปัญหาดังนี้

เป็นปัญหามากที่สุด	ให้คะแนน เท่ากับ 5
เป็นปัญหามาก	ให้คะแนน เท่ากับ 4
เป็นปัญหาปานกลาง	ให้คะแนน เท่ากับ 3
เป็นปัญหาน้อย	ให้คะแนน เท่ากับ 2
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	ให้คะแนน เท่ากับ 1

3.2 ตรวจสอบให้คะแนนแต่ละข้อคำถามที่เป็นแนวทางปฏิบัติ

ต้องการมากที่สุด	ให้คะแนน เท่ากับ 5
ต้องการมาก	ให้คะแนน เท่ากับ 4
ต้องการปานกลาง	ให้คะแนน เท่ากับ 3
ต้องการน้อย	ให้คะแนน เท่ากับ 2
ต้องการน้อยที่สุด	ให้คะแนน เท่ากับ 1

3.3 นำคะแนนแต่ละข้อคำถามมาคำนวณหาค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และจัดอันดับความสำคัญของปัญหา

3.4 วิเคราะห์ความแปรปรวนตัวประกอบเดียว (One-Way ANOVA) และตามด้วยการทดสอบตัวแปรพหุคูณโดยใช้วิธีของ Newman Keuls Method เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แล้วจึงนำเสนอในรูปตารางและบทความ